

Ritva Elomaa ps ym.

Lakialoite laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Eduskunnalle

Lakialoitteessa ehdotetaan, että jokaisen kunnan tulisi nimittää koulurauha-asiamies. Koulurauha-asiamiehen tehtävä olisi neuvoa kouluja koulurauhaan tai kiusaamiseen liittyvissä asioissa sekä ratkoa kiusaamistapauksia ulkopuolisena asiantuntijana. Lisäksi koulurauha-asiamies seuraisi koulurauhan toteutumista sekä laatisi kunnan sivistyslautakunnalle ja valtuustolle vuosittain kertomuksen koulurauhan tilasta ja kehityksestä sekä toisi esille mahdolliset kehitysehdotukset.

Aloitteessa ehdotettava koulurauha-asiamies voi olla joko päätoiminen tai sivutoiminen työntekijä, tai tehtävä voidaan yhdistää johonkin muuhun kunnan virkaan. Koulurauha-asiamiehellä olisi valtuudet ottaa vastaan ilmoitukset koulukiusaamista koskien tai muihin vakaviin koulurauhaa häiritseviin asioihin liittyen. Hänellä tulisi olla riittävät valtuudet selvittää tapauksia salassapitovelvollisuudet ja kaikki muut säädökset huomioon ottaen. Lisäksi hänellä pitää olla valtuudet ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin kiusaamistapausten ratkaisemiseksi sekä erityisen vakavien tapausten kohdalla mahdollisuus saattaa ne asianomaisen lautakunnan tai muiden viranomaisten tietoon.

Koulukiusaaminen on vakava ongelma. Kiusaamisella on usein kauaskantoiset seuraukset, ja se saattaa vaikuttaa kiusaamisen uhriin läpi elämän. Kiusaaminen johtaa tutkimustulosten valossa usein vakaviin sosiaalisiin ja terveydellisiin ongelmiin sekä lisää syrjäytymisriskiä, jos siihen ei puututa tarpeeksi tehokkaasti ja riittävän ajoissa. Henkilötasolla kiusaaminen aiheuttaa valtavasti inhimillistä kärsimystä, ja yhteiskunnalle siitä seuraa merkittäviä kustannuksia. Vaikuttavaan ennaltaehkäisevään työhön ja varhaiseen puuttumiseen on panostettava, jotta kiusaamista saadaan vähennettyä.

Koulukiusaamisen ehkäisyyn ei olla toistaiseksi löydetty tarpeeksi tehokkaita keinoja. Kiusaamistapauksiin puuttuminen on usein haastavaa koulun henkilökunnan näkökulmasta. Henkilökohtaiset suhteet oppilaisiin ja oppilaiden vanhempiin saattavat vaikeuttaa ongelmatilanteiden käsittelyä. Myös oppilaille voi toisinaan olla vaikeaa ilmoittaa kiusaamistapauksista koulun henkilökunnalle. Ulkopuolinen apu kiusaamistapausten ratkomiseen hyödyttäisi kaikkia osapuolia.

Koulurauha-asiamies vastaisi kunnan tai tietyn alueen perusasteen koulujen haastavien kiusaamistapausten ratkomisesta. Koulurauha-asiamies ei olisi näin ollen sidoksissa yksittäiseen kouluun tai koulujen henkilökuntaan. Koulurauha-asiamies olisi uudentyyppinen kanava puuttua koulukiusaamiseen ja seurata kunnissa koulurauhaan liittyvää kehitystä systemaattisesti. Koulu-

Lakialoite LA 13/2018 vp

rauha-asiamies helpottaisi koulujen henkilökunnan tilannetta kiusaamistapausten ratkomisessa sekä toisi asiantuntija-apua sekä tukea kaikille osapuolille. Lisäksi koulurauha-asiamiesten kautta saataisiin nykyistä parempi tilannekuva kiusaamisesta Suomen kouluissa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

perusopetuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään perusopetuslain (628/1998) 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1136/2003, 1040/2014 ja 1507/2016, uusi 6 momentti sekä lakiin uusi 6 a § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään lisäksi koulurauha-asiamiehestä.

2 luku

Kunta opetuksen järjestäjänä

6 a §

Koulurauha-asiamies

Kunnille on nimettävä koulurauha-asiamies. Koulurauha-asiamiehen tehtävää voi hoitaa tarvittaessa kunnan muu viranhaltija, tai kuntaan voidaan perustaa erillinen koulurauha-asiamiehen virka.

Koulurauha-asiamiehen tehtävänä on:

- 1) neuvoa kouluja koulurauhaan ja kiusaamiseen liittyvien ongelmatilanteiden ratkaisussa;
- 2) ratkoa koulukiusaamiseen ja koulurauhaan liittyviä tapauksia puolueettomana ulkopuolisena asiantuntijana;
- 3) seurata koulurauhan toteutumista ja laatia vuosittain kunnan sivistyslautakunnalle ja valtuustolle kertomus koulurauhan tilasta ja kehityksestä sekä tuoda esille mahdolliset kehitysehdotukset;
- 4) tiedottaa koulurauhaan ja kiusaamiseen liittyen; sekä
- 5) toimia muutenkin koulurauhan edistämiseksi ja kiusaamisen vähentämiseksi.

Lakialoite LA 13/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 20.4.2018

Ritva Elomaa ps
Leena Meri ps
Juho Eerola ps
Laura Huhtasaari ps
Olli Immonen ps
Arja Juvonen ps
Rami Lehto ps
Jani Mäkelä ps
Jari Ronkainen ps
Sami Savio ps
Ville Vähämäki ps
Ville Tavio ps
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Jani Toivola vihr
Eeva-Johanna Eloranta sd
Mika Raatikainen ps
Mika Niikko ps
Tom Packalén ps
Esko Kiviranta kesk